

КОНТРОЛЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОВЕДЕННЯ ПЕРЕВІРОК СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ І ОРГАНІВ СИСТЕМИ МВС УКРАЇНИ

CONTROL OF PROVIDING CHECKS OF SERVICE ACTIVITIES OF UNITS AND BODIES OF THE SYSTEM MIA OF UKRAINE

Бойко І.В., старший науковий співробітник

Державний науково-дослідний інститут Міністерства внутрішніх справ України

У статті досліджено контроль забезпечення проведення перевірок службової діяльності підрозділів і органів системи МВС України. Розглянуто контроль як функцію державного управління, яка є однією з форм здійснення державної влади, котра забезпечує дотримання законів та інших правових актів, що видаються органами держави. Призначення контролю полягає у сприянні реалізації правоохоронної політики держави, забезпеченні процесу формування і ефективного функціонування підрозділів і органів системи МВС, що полягає в нагляді з дотримання встановлених приписів у діяльності системи МВС та розмежуванні відповідальності керівників різних рівнів управління системи МВС. Розкрито юридичну сутність контролю в діяльності підрозділів і органів системи МВС, а саме систему організації забезпечення проведення суб'єктом управління, який наділений правом здійснювати перевірку, яка включає в себе спостереження, моніторинг, вивчення, аналіз і оцінка службової діяльності щодо виконання завдань і функцій підрозділів і органів системи МВС, перевірки надання суб'єктом управління рекомендацій в діяльності керованих об'єктів заданим правовим приписам, а також вжиття заходів щодо усунення недоліків у роботі керованих об'єктів.

Визначено основні завдання контролю в підрозділах і органах системи МВС України, такі як: 1) організація та забезпечення процедури проведення перевірки нагляду службової діяльності підрозділів і органів МВС, що базується на Конституції України й урегульована правовими актами України; 2) визначення стану організації роботи об'єкта перевірки за напрямом, що перевіряється суб'єктом перевірки; 3) перевірка наявності фактів порушень актів законодавства, наказів і доручень МВС об'єктом перевірки, причин та умов їх виникнення; 4) своєчасне попередження та вжиття заходів щодо усунення виявлених порушень об'єктом перевірки; 5) надання об'єкту перевірки пропозицій щодо підвищення ефективності діяльності з питань, що були предметом перевірки, забезпечення оптимального функціонування об'єкта перевірки.

Викладено авторське поняття «контроль в діяльності структурних підрозділів і органів системи МВС України», а також сформульовано обґрунтовані пропозиції з удосконалення актів законодавства у сфері управлінської діяльності як функції контроль проведення перевірок підрозділів і органів системи МВС.

Ключові слова: контроль, функція, управління, право, приписи, перевірка, суб'єкт, спостереження, аналіз, оцінка, службова діяльність, об'єкти, підрозділи, органи, МВС України.

The article examines the control of ensuring the inspection of the official activities of units and bodies of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine. Control is considered as a function of state administration, which is one of the forms of exercise of state power that ensures compliance with laws and other legal acts issued by state bodies. The purpose of control is to promote the implementation of the law enforcement policy of the state, to ensure the process of formation and effective functioning of units and bodies of the Ministry of Internal Affairs, which consists in the supervision of compliance with established prescriptions in the activities of the Ministry of Internal Affairs and the separation of responsibilities of managers of different levels of management of the Ministry of Internal Affairs. The legal essence of control over the activities of units and bodies of the Ministry of Internal Affairs system is revealed, namely the system of organizing the implementation of the management entity, which has the right to carry out an inspection, which includes observation, monitoring, study, analysis and evaluation of official activities in relation to the performance of tasks and functions of units and bodies of the Ministry of Internal Affairs, verification of the management subject's provision of recommendations in the activities of managed facilities in accordance with the given legal prescriptions, as well as taking measures to eliminate deficiencies in the work of managed facilities.

The main tasks of control in the units and bodies of the MIA system of Ukraine have been defined, such as: 1) organization and provision of the procedure for monitoring the official activity of units and bodies of the MIA, which is based on the Constitution of Ukraine and regulated by legal acts of Ukraine; 2) definition of the status of the inspection object's work organization according to the area inspected by the inspection subject; 3) verification of the existence of facts of violations of legislative acts, orders and instructions of the Ministry of Internal Affairs by the object of verification, the reasons and conditions of their occurrence; 4) timely warning and taking measures to eliminate detected violations by the inspection object; 5) providing the object of inspection with proposals for improving the efficiency of activities on the issues that were the subject of the inspection, ensuring the optimal functioning of the object of inspection.

The author's concept of "control over the activities of structural units and bodies of the MIA system of Ukraine" is outlined, as well as formulated reasonable proposals for improving legislative acts in the field of management as a function of control of inspections of units and bodies of the MIA system.

Key words: control, function, management, law, prescriptions, inspection, subject, observation, analysis, assessment, official activity, objects, units, bodies, Ministry of Internal Affairs of Ukraine.

*Освічені люди не потребують контролю
Жак Фреско¹*

Постановка проблеми. Сучасний розвиток правової, демократичної, соціальної держави, закріплений Конституцією України, вимагає неухильного забезпечення підрозділами і органами системи Міністерства внутрішніх справ України (далі – МВС) захисту прав і свобод людини та громадянина, суспільства, держави, та її інститутів. Вирішення цього завдання значною мірою залежить від налагодження дієвої системи контролю забезпечення діяльності структурних підрозділів апарату МВС, Націо-

нальної гвардії України, територіальних органів, закладів, установ і підприємств, що належать до сфери управління МВС (далі – система МВС)², шляхом організації забезпечення процедури проведення перевірок їх службової діяльності. Ці перевірки здійснюються за рішенням Міністра внутрішніх справ України та державного секретаря МВС відповідно до покладених на них завдань або особами, які виконують їх обов'язки (далі – керівництво МВС), через структурні підрозділи апарату МВС. До повноважень

² До загальної структури системи МВС входять: 1) апарат МВС; 2) Головний сервісний центр МВС та територіальні сервісні центри МВС як територіальні органи МВС; 3) навчальні заклади та науково-дослідні установи, що належать до сфери управління МВС; 4) Національна гвардія України як військово-формування з правоохоронними функціями; 5) заклади охорони здоров'я та підприємства, що належать до сфери управління МВС.

¹ Цитати о контроль. URL: <https://ru.citay.net/temy/kontrol/> (дата звернення 30.08.2022).

яких віднесено функції контролю за напрямами діяльності та іншими особами, включеними до складу комісії з проведення перевірки.

Слід зазначити, що відповідно до п. 2 та п. 7 ст. 116 Конституції України, Кабінет Міністрів України: вживає заходів щодо забезпечення прав і свобод людини та громадянина; здійснює заходи щодо забезпечення громадського порядку, боротьби зі злочинністю [1]. Крім того, у положеннях правових норм ч. 2 ст. 19 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» 27 лютого 2014 р. вказано, що Кабінет Міністрів України **здійснює постійний контроль за виконанням органами виконавчої влади** (до яких відносяться підрозділи і органи системи МВС) Конституції України та інших актів законодавства України, вживає заходів щодо усунення недоліків у роботі зазначених органів [2]. Разом з тим, сьогодні МВС здійснює контроль щодо проведення перевірок Національної гвардії України (далі – НГ України) в частині забезпечення демократичного цивільного контролю відповідно до ч. 1 ст. 7 Закону України «Про національну безпеку України» від 21 червня 2018 р. [3]. Рішення щодо проведення такої перевірки НГ України приймає Міністр внутрішніх справ України.

Водночас ефективність контролю забезпечення процедури проведення перевірок службової діяльності підрозділів і органів системи МВС, залишається низькою. Багато практичних питань у цій сфері або не мають достатнього наукового супроводження, або потребують теоретичного оновлення та вдосконалення правового регулювання, у тому числі щодо форм та методів такої діяльності, а також порядку визначення процедури проведення перевірок діяльності системи МВС.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науково-теоретичне підґрунтя цього дослідження склали праці таких провідних учених у галузі державного управління та адміністративного права: В. Авер'янова, О. Андрійко, І. Арістової, В. Афанасьєва, О. Бандурки, Ю. Басової, Ю. Битяка, С. Брателя, І. Голосніченка, В. Гуменюка, М. Дорогих, Р. Калюжного, А. Комзюка, Т. Коломоєць, В. Колпакова, Р. Мельника, П. Михайленка, О. Негодченка, Ю. Римаценка, М. Тищенко, В. Пахомова, В. Петкова, В. Плішкіна, Х. Ярмачі та інших науковців. Однак, попри інтенсивність досліджень, присвяченим різним аспектам проблем управління в органах внутрішніх справ, так і в системі МВС, контроль забезпечення проведення перевірок службової діяльності підрозділів і органів системи МВС, який є однією із функцій державного управління досліджувалися фрагментарно та недостатньо, ще на рівні теоретичного обґрунтування, багато важливих питань залишилося поза увагою вчених та практиків у галузі державного управління та адміністративного права, що і зумовлює *актуальність* та важливість дослідження цієї проблеми.

Метою статті є дослідження аналізу чинного законодавства та нормативно-правових актів України щодо реалізації визначення змісту, форм, методів та процедури у сфері контролю проведення перевірок службової діяльності підрозділів і органів системи МВС, розкриття сутності контролю, а також розроблення обґрунтованих пропозицій з удосконалення законодавства у зазначеній сфері.

Сьогодні суб'єктами перевірок за допомогою контролю процедури проведення перевірок структурних підрозділів і органів системи МВС здійснюється збір, узагальнення та аналіз інформації про стан виконання підконтрольними об'єктами положень законів і підзаконних правових актів, а також забезпечується якість виконання управлінських рішень, виявляються причини та умови, що сприяють порушенню вимог правових норм, надається практична допомога для їх усунення.

Водночас **предметом контролю** проведення перевірки підрозділів і органів системи МВС, є виконання актів законодавства, наказів і доручень МВС, які регулюють певні напрями діяльності об'єкта перевірки.

Натепер слабкість внутрішньовідомчого контролю проведення перевірок діяльності структурних підрозділів і органів системи МВС є недостатньою, що негативно впливає на стан організаційно-управлінської діяльності системи МВС щодо протидії кримінальним правопорушенням як злочинам, так проступкам, а реальний рівень злочинності в Україні значно перевищує офіційні показники, що не дає змоги адекватно протидіяти їм. Тому, від забезпечення удосконалення внутрішньовідомчого контролю забезпечення проведення перевірок службової діяльності підрозділів і органів системи МВС значною мірою залежить організація управління щодо захисту прав і свобод людини та громадянина, суспільства, держави, та її інститутів, забезпечення належного правопорядку в державі, а також результативність та ефективність діяльності системи МВС України.

Викладення основного матеріалу дослідження. За організаційно-правовою природою контроль необхідно розглядати як систематичну, конструктивну і позитивну діяльність, яка має місце як у сфері регулятивних, так і в сфері правоохоронних відносин, що зумовлено тісним зв'язком контролю з процесом прийняття управлінських рішень [4].

Разом з тим, словник іноземних слів дає два визначення слова «контроль» (фр. – controle) – *по-перше*, це перевірка, а також спостереження з метою перевірки і, *по-друге*, – це система органів, що здійснюють таку перевірку – контролери [5, с. 256]. У другій частині слова «контроль» міститься слово «роль» (від латинського «role»), тобто «міра впливу, значення, ступінь участі в чомусь». «Ступінь участі в чомусь» – одне із тлумачень слова «роль», слід розглядати як здійснення будь-яких дій. У цьому разі в змісті слова «контроль», окрім «перевірки» або «нагляду з метою перевірки», прослідковується ще один зміст цього слова, який іноді не береться до уваги, – протидія чомусь небажаному. Тоді буде доречніше слово «контроль» тлумачити як перевірку, а також спостереження з метою перевірки для протидії чомусь небажаному, виявлення, попередження та припинення протиправної поведінки з боку кого-небудь [6, с. 8].

До цього часу юридична наука й особливо теорія права не ставили спеціального завдання досліджувати природу і зміст контрольної діяльності, розкривати її структуру, функції і з'ясувати загальне й особливе, зіставляючи з правотворчістю і правозастосуванням. Ця прогалина знижує реальні можливості підвищення ефективності контролю у взаємодії з правотворчістю і правозастосуванням. Дослідження контролю як правової форми діяльності державних органів викликає також необхідність пошуку шляхів і способів постійного вдосконалення організаційно-управлінських форм діяльності державного апарату, що відповідає сучасному етапу розвитку суспільства. Важливого значення тут набуває розробка питань процедурно-процесуального регулювання контрольної діяльності, вироблення конкретних пропозицій щодо вдосконалення і законодавчого врегулювання. У цьому аспекті це дослідження відкриває реальні можливості пошуку шляхів підвищення ефективності контрольної діяльності і посилення в цьому напрямі ролі права.

Натепер держава є одним із головних суб'єктів здійснення контрольної функції у суспільстві. Це впливає з того, що держава має можливості і наділена реальними повноваженнями для впливу на суспільство, при здійсненні якого покладається на контроль. І саме він відіграє роль інтегруючого засобу перевірки загальної спрямованості державної діяльності і водночас перевірки досягнення кінцевого результату управлінської діяльності та здійснення її на певних етапах [7, с. 224]. Тому, контроль виступає саме як функція, оскільки функція – це основний напрям діяльності суб'єкта. Якщо йдеться про державу в особі її органів (осіб), то контроль і є функ-

цією державної діяльності, основною метою якої є підвищення ефективності діяльності шляхом аналізу, перевірки та спрямування діяльності суб'єктів правовідносин відповідно до їх завдань та встановлених правових приписів. За допомогою контролю забезпечується злагоджена, чітка робота органів державної влади, дотримання посадовими особами, всіма державними службовцями наданих їм прав та сумлінне ставлення до виконання своїх обов'язків для забезпечення добробуту населення [8, с. 15-16]. Отже, під час розробки питання про сутність контролю сучасними вченими застосовується диференційований підхід до цієї проблеми, залежно від галузі наукових знань, у яких ведуться дослідження. Тому розмаїття поглядів на одну проблему відображає складність і багатогранність цього явища. У той же час аналіз і синтез цих поглядів дає можливість всебічно досліджувати категорію «контроль».

За допомогою контролю забезпечується своєчасність внесення коректив в організаційно-управлінську діяльність, отримання інформації про реальний стан справ у сфері державного управління, виявлення порушень чинного законодавства. Для здійснення контролю і досягнення завдань, що стоять перед ним, важливими є систематичність, послідовність, всебічність та гласність, проведення аналізу його наслідків з обов'язковими висновками і реагуванням на виявлені недоліки в роботі органів державної виконавчої влади та їх посадових осіб. Саме такий підхід до контролю забезпечує йому місце серед основних функцій державного управління, направлених на підвищення ефективності державного управління, узгодженість управлінської діяльності, її результативність та ефективність.

Контроль як функція державного управління має певні особливості та притаманні йому ознаки. Особливістю контролю є те, що він здійснюється з метою перевірки дотримання і виконання поставлених завдань, прийнятих рішень, тобто фактично після здійснення інших функцій управлінської діяльності. Точніше кажучи, контроль перевіряє і оцінює процес управлінської діяльності. Метою такої оцінки є приведення діяльності у відповідність до чинних правових норм та прийнятим згідно з ними управлінських рішень.

Таким чином, контроль «перевіряє» здійснення інших функцій управління і органічно пов'язаний з ними. Здійснення контролю на кінцевих етапах управлінської діяльності свідчить, що він є інтегруючим засобом щодо дотримання і виконання поставленої мети і завдань перед управлінням і про відповідність йому всіх інших функцій державного управління.

Слід зазначити, що облік складає важливу передумову контролю, суть якого полягає у виявленні відповідності чи невідповідності реального стану об'єкта управління заданим правовим приписам щодо виконання поставлених завдань та функцій. У свою чергу, *контроль* – це функція управління, що спостерігає за поведінкою системи і забезпечує її функціонування. У всіх сферах життя контроль потрібний для оцінки ефективності і виявлення недоліків. Це один з найдієвіших інструментів при русі до поставленої мети. Перевірка результатів на усіх етапах дозволяє досягти бажаного в оптимальні терміни. Вчасно виявлені недоліки і помилки не устигають розростися до масштабів проблеми. В той же час, надмірний контроль вбиває ініціативу і може перетворити процес творення на стеження за точним дотриманням.

Основною метою контролю є забезпечення процедури проведення перевірок ефективності службової діяльності підрозділів і органів системи МВС України стану виконання ними прийнятих управлінських рішень, завдань і функцій встановленим правовим приписам, а також вжиття заходів щодо усунення недоліків у роботі підрозділів і органів системи МВС.

Водночас поняття «контроль в управлінні системою МВС» необхідно розглядати у трьох основних аспектах

як: • систематичну та конструктивну діяльність керівників підрозділів і органів управління, одну з основних управлінських функцій, тобто контроль як діяльність; • підсумкову стадію процесу управління, серцевиною якої є механізм зворотного зв'язку; • складову процесу розробки, прийняття та реалізації управлінських рішень, яка безперервно бере участь у цьому процесі від його початку до завершення.

За допомогою контролю можна виявити результати впливу суб'єкта перевірки на об'єкт перевірки, а також допущені відхилення від прийнятих організаційно-управлінських рішень та правових приписів. Своєчасно усувати недоліки та порушення в діяльності підрозділів і органів системи МВС, що є одним із завдань контролю. Контроль передбачає перевірку вже виконаної оперативно-службової діяльності підрозділів і органів системи МВС України, тому він має похідний «контрольний» характер. Отож нам необхідно викласти поняття «Контроль в діяльності структурних підрозділів і органів системи МВС України» (*див. нижче у виводах статті*).

Водночас удосконалення тієї чи іншої діяльності як результат управлінських впливів суб'єкта здійснення перевірки на об'єкт перевірки характеризує ступінь ефективності управління в цілому, а не тільки контролю забезпечення організації проведення перевірок службової діяльності підрозділів і органів системи МВС. Проблема якості та ефективності контролю ускладнюється, ще і низкою обставин: 1) слабкою розвідкою цієї проблеми та застосування до діяльності підрозділів і органів системи МВС у цілому; 2) складність самого контролю перевірки і нагляду за службовою діяльністю підрозділів і органів системи МВС, яка складається, як з позицій контрольованого суб'єкта, так і позиції об'єкта контролю, тобто тих змін, які відбуваються в системі МВС.

Разом з тим, в основі контролю забезпечення проведення перевірок службової діяльності підрозділів і органів МВС, лежить людський фактор, управлінські відносини, які повинні складатися, вивчатися, регулюватися, піддаватися змінам в процесі перевірки і в результаті її здійснення. Ці відносини регулюються законами, підзаконними нормативно-правовими актами, внутрішньовідомчими нормативними актами, а їх правильне застосування є гарантом об'єктивного контролю у формі перевірки.

Слід наголосити, що відомчий контроль забезпечення проведення перевірок службової діяльності підрозділів і органів системи МВС України здійснюється всередині відповідної структури (тому його ще називають внутрішньовідомчим або просто внутрішнім контролем). Такий контроль тісно пов'язаний із завданнями, що стоять перед системою МВС. Так, відповідно до Положення про Міністерство внутрішніх справ України затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 878. Основними завданнями МВС є забезпечення формування державної політики у сферах: охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки і порядку, а також надання поліцейських послуг [9]. На нашу думку, натепер необхідно внести зміни та доповнення до пункту 3 Положення про Міністерство внутрішніх справ України, затвердженого постановою Уряду України від 28 жовтня 2015 р. № 878, щодо основних завдань МВС у сфері організації та проведення контролю перевірок і нагляду за виконання службової діяльності підрозділами і органами системи МВС (*див. нижче у виводах статті*).

Наразі сьогодні контроль забезпечення організації та проведення перевірок службової діяльності підрозділів і органів системи МВС України здійснюється відповідно до Порядку проведення перевірок діяльності структурних підрозділів апарату МВС, Національної гвардії України, територіальних органів з надання сервісних послуг МВС, закладів, установ і підприємств, що належать до сфери

управління МВС, затвердженого наказом МВС України від 6 листопада 2018 р. № 888, який визначає процедуру проведення перевірок діяльності структурних підрозділів апарату МВС, Національної гвардії України, територіальних органів з надання сервісних послуг МВС, закладів, установ і підприємств, що належать до сфери управління МВС [10].

Натепер положеннями правових норм зазначеного вище Порядку встановлено, що *за способом організації перевірки поділяються на планову і позапланову*, зокрема:

- **плановою** перевіркою вважається перевірка діяльності об'єкта перевірки, що проводиться на підставі планів (графіків) проведення перевірок, інших організаційно-розпорядчих документів, затверджених керівництвом МВС на відповідний рік або інший період; **позаплановою** перевіркою вважається перевірка об'єкта перевірки, яка не передбачена планами (графіками) проведення перевірок, іншими організаційно-розпорядчими документами, затвердженими керівництвом МВС на відповідний рік або інший період. Позапланові перевірки здійснюються за рішенням керівництва МВС у разі: 1) повідомлення в засобах масової інформації; 2) надходження інформації про порушення об'єктом перевірки виконання Конституції та законів України, актів Президента України та Кабінету Міністрів України, наказів МВС та доручень Міністра; 3) перевірки усунення виявлених під час планової перевірки недоліків та порушень тощо.

Крім того, *за призначенням перевірки поділяються на комплексну, цільову та контрольну*, зокрема: • **комплексною** перевіркою вважається перевірка, під час якої перевіряється дотримання об'єктом перевірки вимог актів законодавства, наказів і доручень МВС за всіма напрямками діяльності, передбаченими планом-завданням на перевірку. Комплексна перевірка об'єкта перевірки проводиться не частіше одного разу на три роки з урахуванням ризиків діяльності; • **цільовою** перевіркою вважається перевірка, під час якої перевіряється один або декілька напрямків діяльності об'єкта перевірки. Цільова перевірка об'єкта перевірки *проводиться не частіше одного разу на рік* з урахуванням ризиків діяльності; • **контрольною** перевіркою вважається перевірка, яка проводиться з метою визначення стану усунення порушень і недоліків, виявлених під час попередніх перевірок, та реалізації об'єктом перевірки рекомендацій, наданих під час попередніх перевірок. Контрольна перевірка проводиться не раніше строків, установлених дорученням керівництва МВС об'єкту перевірки для усунення порушень і недоліків, виявлених під час проведення попередньої перевірки, або не раніш як *через шість місяців після проведення такої перевірки*, якщо відповідних строків не встановлено дорученням [10].

Разом з тим, строк проведення перевірки визначається з урахуванням обсягу, характеру її завдань та складності організаційної структури об'єкта перевірки і становить *не більше п'ятнадцяти робочих днів*, якщо інше не передбачено законом. У разі потреби строк перевірки може бути продовжено керівництвом МВС *до двадцяти робочих днів*.

Для проведення перевірки уповноважений структурний підрозділ МВС готує проект наказу про проведення перевірки та подає його на підпис керівництву МВС. У наказі МВС про проведення перевірки зазначаються: мета перевірки; вид перевірки (планова, позапланова); найменування об'єкта перевірки; строки проведення перевірки.

Об'єктами перевірок є структурні підрозділи апарату МВС, Національної гвардії України, територіальних органів з надання сервісних послуг МВС, а також заклади, установи і підприємства, що належать до сфери управління МВС.

Суб'єктами перевірок є комісії з проведення планових й позапланових перевірок (котрі за призначенням перевірки поділяються на комплексну, цільову та контрольну).

Водночас наказом МВС затверджуються склад комісії (не менше трьох осіб), план-завдання на перевірку

та визначається голова комісії. До складу комісії входять представники уповноважених структурних підрозділів МВС, а також до складу комісії можуть бути включені представники інших структурних підрозділів апарату МВС, територіальних органів, закладів, установ, підприємств, що належать до сфери управління МВС. Для проведення перевірки можуть залучатися представники громадських організацій за їх згодою.

З урахуванням виду та строків перевірки *в плані завданні на перевірку зазначаються*: мета перевірки; предмет перевірки; перелік питань, які підлягають перевірці; період, який охоплюється перевіркою (для планових перевірок); строки проведення перевірки.

За дорученням керівництва МВС може здійснюватися безвізна перевірка - позапланова перевірка об'єкта перевірки, не пов'язана з перебуванням членів комісії за місцем знаходження об'єкта перевірки. Про проведення планової перевірки об'єкт перевірки повідомляється шляхом надсилання копії наказу не пізніше ніж за п'ять робочих днів до дати початку її проведення.

За результатами перевірки у строк, що *не перевищує п'яти робочих днів* з дня, наступного після закінчення перевірки, на підставі інформації, наданої членами комісії, складається довідка за результатами перевірки (далі - довідка) у двох примірниках, яку підписують голова комісії та її члени. У разі потреби на підставі обґрунтованої доповідної записки голови комісії строк підготовки довідки може бути продовжений керівництвом МВС, за рішенням якого проводилася перевірка, *на строк до десяти робочих днів* з дня, наступного після закінчення перевірки.

Довідка складається із чотирьох частин: вступна, описова, висновок та пропозиції, яка підписується головою комісії і членами комісії на останній сторінці із зазначенням дати, їх посад, прізвищ, імен, по батькові. Якщо член комісії не погоджується зі змістом довідки, він має право викласти письмово окрему думку з відповідним обґрунтуванням, яка додається до довідки, про що робить позначку перед власним підписом.

Підписана головою комісії та членами комісії довідка надсилається для ознайомлення керівникові об'єкта перевірки не пізніше наступного дня після підписання. Керівник об'єкта перевірки ознайомлюється з довідкою *у строк, що не перевищує трьох робочих днів* із дати надходження довідки. Ознайомлення з довідкою підтверджується відповідним записом на останній сторінці довідки із зазначенням дати, посади, прізвища, імені, по батькові та підпису керівника об'єкта перевірки. Якщо керівник об'єкта перевірки не погоджується із зазначеною в довідці інформацією, він підписує її із запереченнями, які викладає на окремому аркуші, про що робить позначку перед власним підписом. Після ознайомлення керівник об'єкта перевірки повертає довідку разом із запереченнями (за їх наявності) до МВС у порядку, установленому законодавством щодо ведення діловодства в системі МВС.

Комісія не пізніше наступного робочого дня з дня отримання довідки від об'єкта перевірки інформує керівництво МВС, за рішенням якого проводилася перевірка, про результати перевірки та подає йому на розгляд довідку, а також заперечення керівника об'єкта перевірки (за їх наявності). На підставі матеріалів перевірки, довідки та зазначених у ній пропозицій керівництво МВС приймає рішення щодо реалізації матеріалів перевірки, про що готує відповідне доручення. Доручення керівництва МВС із другим примірником довідки протягом трьох робочих днів надсилається до об'єкта перевірки. Керівник об'єкта перевірки *упродовж десяти робочих днів* після надходження доручення керівництва МВС до довідки вживає заходів щодо його виконання, зокрема усунення порушень та/або недоліків, виявлених під час перевірки, якщо інші строки не передбачено дорученням керівництва МВС, про що інформує МВС.

Таким чином, сьогодні складні процеси організації управління в підрозділах і органах системи МВС породжують необхідність застосування відповідного інструментарію для здійснення контролю забезпечення проведення перевірок службової діяльності за всіма напрямками роботи підрозділів і органів системи МВС, що вимагає максимально повного обліку, аналізу та оцінки всіх факторів, що впливають на функціонування об'єктів контрольованої системи МВС України.

Висновки. 1. На нашу думку, під поняттям «**Контроль в діяльності структурних підрозділів і органів системи МВС України**» слід розуміти систему забезпечення організації проведення перевірки і нагляду за всіма напрямками роботи суб'єктами управління наділенних правом їх здійснення щодо відповідності діяльності об'єкта управління прийнятим управлінським рішенням (актам законодавства, постанов, наказів, інструкцій, розпоряджень та планів) регламентуючих діяльність системи МВС і являє собою спостереження, моніторинг, вивчення,

аналіз і оцінка оперативно-службової діяльності системи МВС стану виконання завдань і функцій щодо попередження і усунення допущених недоліків і помилок в роботі, об'єктом перевірки, яких стали причин й умов їх виникнення та вжиття заходів щодо усунення недоліків у роботі підрозділів і органів системи МВС. 2. Сьогодні Кабінету Міністрів України необхідно внести зміни та доповнення до пункту 3 Положення про Міністерство внутрішніх справ України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 878 (Офіційний вісник України від 17.11.2015. № 89. Ст. 2972). Так, слід пункт 3. «Основними завданнями МВС є забезпечення формування державної політики у сферах:» доповнити підпунктом 5 і викласти в такій редакції:

«5) організації та проведення контролю перевірок і нагляду за виконання службової діяльності підрозділами і органами системи МВС, щодо стану реалізації ними завдань і функцій прийнятим управлінським рішенням та вжитті заходів щодо усунення недоліків у їх роботі.».

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України* від 23.07.1996. № 30. Ст. 141.
2. Про Кабінет Міністрів України: Закон України 27 лютого 2014 р. № 794-VII. *Відомості Верховної Ради України* від 28.03.2014. № 13. Ст. 222.
3. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 р. № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради України* від 03.08.2018. № 31. Ст. 241.
4. Шакун В.І. Урбанізація і злочинність в Україні: автореф. дис ... д-ра юрид. наук: 12.00.08/Національна юрид. акад. ім. Я. Мудрого. Харків, 1996. 56 с.
5. Словарь иностранных слов/под ред. В.В. Пчелкиной. Москва: Рус. яз., 1988. 445 с.
6. Гаращук В.М. Контроль і нагляд у державному управлінні: навч. посіб. Харків: Національна юрид. акад. України, 1999. 55 с.
7. Державне управління: теорія і практика /За загальною редакцією д. ю. н., професора В.Б. Авер'янова. – Київ: Юрінком Інтер, 1998. 432 с.
8. Чистяков П.М. Контроль органів державної податкової служби України за підприємницькою діяльністю, яка підлягає ліцензуванню: теорія та практика реалізації: дис... канд. юрид. наук – Запоріжжя: Запорізький державний університет, 2004. 198 с.
9. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України: постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 878. *Офіційний вісник України* від 17.11.2015. № 89. Ст. 2972.
10. Про затвердження Порядку проведення перевірок діяльності структурних підрозділів апарату МВС, Національної гвардії України, територіальних органів з надання сервісних послуг МВС, закладів, установ і підприємств, що належать до сфери управління МВС: наказ МВС України від 6 листопада 2018 р № 888. *Офіційний вісник України* від 02.01.2019. № 1. Ст. 6.